

ศิลปะการแสดงของชาติสมาชิกอาเซียน

'ASEAN Art and Culture' หรือ **ศิลปวัฒนธรรมอาเซียน** เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่ทุกคนในชาติอาเซียน ควรศึกษาและเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามเหล่านี้ให้คงอยู่ตลอดไป วันนี้เราจะนำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องศิลปวัฒนธรรมการแสดงหรือการละเล่นของแต่ละประเทศอาเซียน 10 ชาติที่ควรทราบมาฝากกันค่ะ

โดย ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ชั้น 4 อาคารพิมล กลกิจ 123 หมู่ 16 ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 42000
โทร. 043-009700 ต่อ 44751, 45952
โทรศัพท์(มือถือ) 081-751-3771

1. ประเทศเมียนมาร์ หรือ พม่า

- **ละครหุ่นพม่า (Yoke Thay)** หรือที่ไทยเราเรียก หุ่นสาย เพราะหุ่นจะถูกเชิดด้วยสายต่างๆ เป็นหุ่นเชิดโบราณของพม่า เดิมทีเป็นการแสดงของเด็กที่เชิดหุ่นรูปสัตว์ต่างๆ ต่อมาเริ่มมีตัวละครที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับคน โดยได้แรงบันดาลใจจากละครหลวง ในสมัยกษัตริย์พม่า หุ่นเหล่านี้ถูกเรียกว่า **Ah-Myint-Tha-Bin** ซึ่งแปลว่า การแสดงระดับสูง การแสดงหุ่นชักของพม่ามีเอกลักษณ์และลีลาพลิ้วไหว และใช้เทคนิคการชักที่ซับซ้อน หุ่นบางตัวมีสายสำหรับชักกำกับมากถึง 60 เส้น

2. ประเทศลาว

- **ลำลาว (Lam Lao)** หรือหมอลำ เป็นการแสดงดนตรีพื้นบ้านของลาวและอีสานของไทย มีนักร้องหรือผู้เล่าเรื่องและแคนเป็นองค์ประกอบ เป็นการโต้ตอบกันผ่านโคลงกลอน หรือการร้องที่มีสัมผัสคล้องจองระหว่างนักร้องชายและหญิง การแสดงดำเนินไปด้วยท่ารำที่หลากหลายผสมกับมุขตลกต่างๆ อันเกิดจากปฏิกิริยาไหวพริบของผู้ร้อง และการหยอกเย้ากันระหว่างผู้แสดงและผู้ชม

3. ประเทศไทย

- **โขน (Khon)** เป็นนาฏศิลป์ไทยชั้นสูง แสดงเรื่องราวจากบทละครเรื่องรามเกียรติ์ (Ramakien) ที่คัดมาเป็นตอนๆ โดยผู้ที่แสดงบทเทวดา นางฟ้า ทั้งฝ่ายธรรมะและอธรรม สวมหน้ากากที่เรียกว่า หัวโขน มีสีและลักษณะแตกต่างกันไปเป็นการแสดงที่ไม่มีบทพูดสื่อสาร แต่มีคณะพากย์อยู่ด้านข้างเวทีทำหน้าที่บรรยายเนื้อหาและการดำเนินเรื่องประกอบกับวงปี่พาทย์

4. ประเทศกัมพูชา

- **ระบำอัปสรา (Apsara Dance)** เป็นการแสดงที่ถือกำเนิดขึ้นมาไม่นานนัก โดยเจ้าหญิงบุปผาเทวี พระราชธิดาในเจ้านโรดม สีหนุ เพื่อเข้าฉากภาพยนตร์เกี่ยวกับนครวัด แต่กลายมาเป็นที่จดจำและเป็นระบำขวัญใจชาวกัมพูชาด้วยเครื่องประดับศิระและ ท่วงท่าร่ายรำอันเป็นเอกลักษณ์ที่ถอดแบบมาจากรูปสลักหินนางอัปสราในปราสาทนครวัด ประหนึ่งทำให้นางอัปสรา ซึ่งเป็นรูปสลัก หินนับพันปีมีชีวิตขึ้นมาผ่านการแสดงนี้

5. ประเทศเวียดนาม

- **หุ่นกระบอกน้ำ (Water Puppet)** เป็นการละเล่นพื้นบ้านโบราณของชาวเวียดนาม มีถิ่นกำเนิดบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง จากเป็นซุ้มที่ตกแต่งเป็นสถาปัตยกรรมเวียดนาม ทำด้วยไม้ไผ่เป็นผืนมู่ลี่กางไว้เรียผิวน้ำ มีหีบหัวท้ายและกลาง ให้ตัวหุ่นลอยออกมาโลดเล่น การแสดงแบ่งเป็นชุดๆ เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิต การทำมาหากินศิลปะการละเล่นพื้นบ้านของชาวเวียดนาม

6. ประเทศมาเลเซีย

- **ระบำโยเก็ต (Joget Dance)** เป็นระบำมาเลย์แบบดั้งเดิม มีถิ่นกำเนิดที่มะละกา ได้รับอิทธิพลมาจากรำโปรตุเกสที่แพร่เข้ามายังมะละกาในยุคของการค้าขายเครื่องเทศ เป็นหนึ่งในระบำพื้นเมืองที่ได้รับความนิยมมากที่สุดของมาเลเซีย โดยปกติจะแสดงโดยคู่รักเต้นระบำชาย-หญิง ในช่วงเทศกาลต่างๆ หรือในงานแต่งงาน และงานพิธีต่างๆ ทางสังคมดนตรีเน้นจังหวะหนักและค่อนข้างเร็วระหว่างที่คู่เต้นหยอกล้อเล่นกัน

7. ประเทศบรูไน

- **อลุส ญูวา ดินดัง (Alus Jua Dindang)** เป็นการฟ้อนรำของชาวยุโรปในแบบประเพณีโบราณ โดยมีเพลงประกอบและมักแสดงในพิธีมงคลสมรส โดยนักเต้นรำทั้งชายและหญิงเป็นผู้แสดงการฟ้อนรำและร้องเพลงประกอบไปด้วย

8. ประเทศฟิลิปปินส์

- **ตินิคลิ่ง (Tinigling)** หนึ่งในการเล่นรำดั้งเดิมของฟิลิปปินส์ ที่เป็นที่นิยมและรู้จักมากที่สุด ใช้ลำไม้ไผ่เป็นเครื่องเคาะจังหวะ โดยผู้จับไม้เคาะลำไม้กระทบกับพื้น และเคาะลำไม้กระทบกันในอัตราจังหวะที่เร็วขึ้น ส่วนผู้จะใช้จังหวะการเต้นแบบก้าวกระโดด เพื่อไม่ให้เท้าโดนลำไม้ไผ่ (คล้ายการเล่นลาวกระทบไม้ของไทย)

9. ประเทศสิงคโปร์

- **Singapore Performing Arts** สิงคโปร์พัฒนารูปแบบศิลปะการแสดง หรือนาฏศิลป์ของตนเองจากวัฒนธรรมของชนชาติต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในสิงคโปร์เช่น การเต้นเชิดสิงโต (Chinese Lion Dance) ก็มีที่มาจากเทศกาลตรุษจีนของชาวสิงคโปร์เชื้อสายจีน หรือ บังสาวัน (Bangsawan) ซึ่งเป็นละครร้องเก่าแก่แบบโอเปร่าของมาเลย์ก็มีรากเหง้ามาจากชาวสิงคโปร์เชื้อสายมลายู

10. ประเทศอินโดนีเซีย

- **ระบำบารอง (Barong Dance)** เป็นศิลปะการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวเกาะบาหลี อินโดนีเซีย บารอง เป็นสัตว์ในตำนาน ซึ่งมีหลังอานยาวและหางงอนโง้งและเป็นลักษณะแทนวิญญาณดีงาม ซึ่งเป็นผู้ปกป้องรักษามนุษย์ ต่อสู้กับรังดา ตัวละครที่เป็นสัญลักษณ์แทนวิญญาณชั่วร้าย บารอง แดนซ์ เป็นนาฏกรรมศักดิ์สิทธิ์ การรำรำมีท่าที่อ่อนช้อยงดงาม เสียงเพลงไพเราะ